

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

24. TÝDEN (9.6.2025)

Kamil Holý

Výzkumný tým: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Národní centrum zemědělského
a potravinářského výzkumu

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách **CARC**: www.carc.cz. Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Početnost škůdců v závislosti na počasí. V místech intenzivních bouřek (a krupobití) výskyty nižší až nízké, na ostatních lokalitách škůdců přibývá. Mšice zelná zakládá kolonie, které jsou schované pod srdéčkovými listy, objevují se první housenky zápředníčka, let dospělců pokračuje, škod bude přibývat. V závislosti na ochraně škodí dřepčici, molici přibrzdilo chladné počasí s deštěm, s oteplením se migrace obnoví. Obdobně u třásněnek, přilet z okolí podpoří teplé počasí. Zintenzivnil se přelet mšic, mohou škodit v různých plodinách. Můr a dalších motýlů na zelenině zatím málo. Okraje porostů mohou poškodit slimáci.

Brukvovitá zelenina - oproti minulému týdnu škůdců méně, negativně se projevilo ochlazení a především přivalové srážky, které některé škůdců zahubí. Koncem týdne mají teploty stoupat a přilet do porostů se obnoví. Počasí přerušilo nálet molic, ale dospělců zápředníčka přibývá a objevují se první housenky - škodlivost poroste. V některých porostech již přemnožená mšice zelná, tvoří kolonie v základech hlávek. Výskyt dřepčků variabilní, dle srážek a ochrany. Někde zůstávají vysoké počty třásněnek na listech. Přilet krytonosců zůstává nízký. Lokálně mohou škodit housenky můr, běláška aj.

Ostatní zelenina - hrozí poškození cibule třásněnkami, v některých porostech již výraznější posátí báze listů (vada vzhledu), srážky početnost snížily, ale oteplení by mělo podpořit novou migraci. Migrace mšic roste, početnost v nasávacích pastech naleznete v Aphid Bulletinu na webu Rostlinolékařského portálu. V některých porostech škodí mšice maková a kyjatka hrachová, na zahrádkách i mšice na okurkách, salátech. Odchyty obaleče hrachového ve feromonových lapácích zatím nízké, 1-2 dospělci/týden. Lokálně mohou škodit různé druhy housenek a další škůdci. Početní jsou dospělci kovolesskele gama, zůstává nízký výskyt (tj. pravděpodobnost škodlivosti) motýlů osenice polní ve feromonových lapácích. Po deštích mohou poškodit okraje porostů slimáci.

Rizikové: třásněnky, dřepčici, molice, drátovci, květilky, krytonosci, mšice, mandelinka bramborová, zápředníček polní aj.

Dřepčící rodu *Phyllotreta*

- škodlivost variabilní, v závislosti na ošetření a srážkách. Migrace bude pokračovat.

Monitoring - do listů jsou vykousané drobné jamky, které splývají, v blízkosti jsou černí nebo světle pruhovaní dospělci několika druhů.

Ochrana - sítě proti hmyzu. Při vysokém výskytu a poškození listové plochy u nezakrytých výsadb ošetřit insekticidem.

Mšice

- početnost mšic vzrůstá, ale na sledovaných plochách většinou pod prahem škodlivosti, místy je regulují slunéčka. Mohou být ve většině plodin. **Škodlivé výskyty** zjištěny zatím jen u **mšice makové** (různé plodiny) a **kyjatky hrachové** na hrachu a pelušce. Na zahrádkách škodí i mšice na okurkách a salátech.

Monitoring - prohlídka listů a srdéček, ve kterých se mohou ukrývat. Nepřímo lze sledovat podle přítomnosti slunéček, které se za mšicemi stěhují do porostů.

Ochrana - početnost je většinou nízká, přímé škody sáním (kromě m. makové) nejsou, regulaci mohou zajistit predátoři.

Mšice zelná

- naletuje do porostů, někde již zakládá kolonie a sáním může omezovat růst listů. V místech intenzivních srážek redukována silným větrem a kapkami vody.

Monitoring - prohlídka listů a srdéček, ve kterých se mohou ukrývat. Nepřímo lze sledovat podle přítomnosti slunéček, které se za mšicemi stěhují do porostů.

Ochrana - mšice již ukryté v hlávkách, v závislosti na velikosti listů volit kontaktní

či systémové přípravky. Při nízkých počtech může být redukována predátory nebo ochranou proti dřepčíkům a dalším škůdcům.

Krytonosci

- pokračuje slabý přilet, jsou regulováni spolu s dřepčíky.

Monitoring - počet dospělců se monitoruje prohlídkou/oklepem rostlin.

Ochrana - provádí se proti dospělcům.

Molice vlašovičnicková

- chladnější a deštivé počasí v minulém týdnu migraci přerušilo, s oteplením bude přilet pokračovat.

Monitoring - bílí dospělci a vajíčka na spodní straně listů.

Ochrana - sítě proti hmyzu; ošetření proti dospělcům před vykladením, dospělci jsou nejcitlivější k insekticidům, kombinovat pyretroidy + olej. Migrace bývá rozvleklá až do přelomu června/července, systémové přípravky šetřit na pozdější dobu.

Zápředníček polní

- početnost dospělců vzrůstá, objevují se první housenky, brzy začne škodit.

Monitoring - drobní dospělci poletují v porostech, sedají na listy rostlin, podle bílé kresby na hřbetě křídel se nedají splést s jiným druhem. V letošním roce jsou opět atraktivní feromony - možno využít k monitoringu. Zelené housenky vyžírají listy ze spodní strany, zpočátku zůstává neporušená horní pokožka listu.

Ochrana - proti nejmladším housenkám při objevení prvních příznaků poškození.

Motýli

- početnost zůstává nízká, škodlivé výskyty housenek nezjištěny, ale lokálně mohou škodit různé druhy na různých plodinách.

Monitoring - na různých částech hledat vajíčka a housenky. V závislosti na druhu jsou listy požrané, ukousané nebo svinuté.

Ochrana - proti nejmladším housenkám při objevení prvních příznaků poškození.

Třásněnky

- lokálně zůstává početnost vysoká, s oteplením se obnoví přilet do porostů, na listech cibule i brukvovité zeleniny posátí listů.

Monitoring - dospělci jsou většinou ukrytí mezi listy u báze, při vyšším výskytu nebo za teplého počasí je část jedinců i volně na listech. Nymfy jsou světlé, nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy, snadno se zamění za světlá zrnka písku. Posátá místa jsou světlá, stříbrná, někdy s kupičkami tmavého trusu.

Ochrana - při začínajícím poškození listů sáním. Mladé nymfy jsou ukryté mezi nahloučenými listy, kde na ně přípravky nefungují - počkat, až se začnou rozlézat volně na listy. Účinnost postřiku závisí na kvalitě ošetření, je třeba seřídít postřikovač

takovým způsobem, aby byla pokryta ideálně celá plocha listů, pokud zůstane mezi kapkami neošetřená plocha, přežije část třásněnek i spor hub, které se přemnoží a předčasně listy zničí.

Drátovci - sledování ukončeno

- v závislosti na početnosti a plodině budou škodit až do začátku léta. Po letní pauze obnoví škodlivost od srpna/září až do sklizně citlivých plodin v pozdním podzimu.

Mandelinka bramborová - sledování ukončeno

- s různou intenzitou bude škodit až do léta.

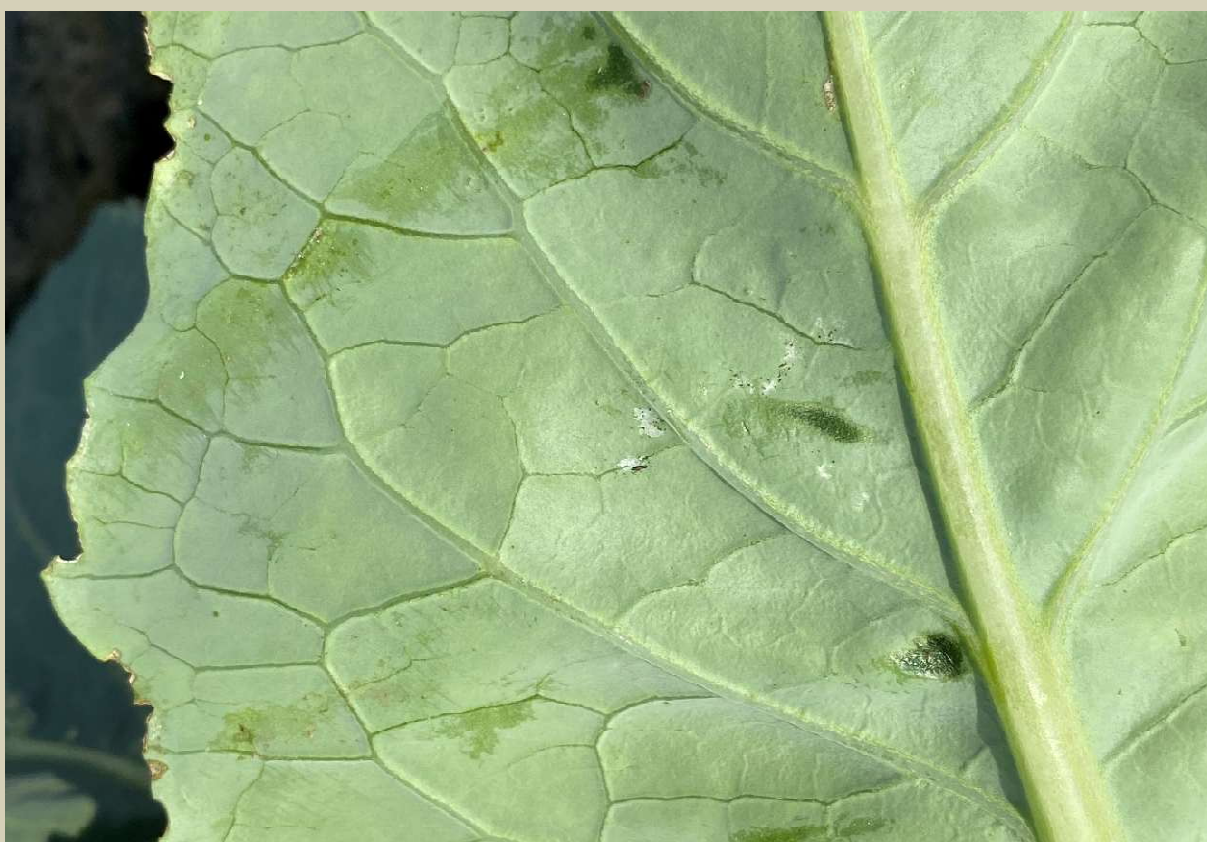
Pokud si nevíte s určením rady, pošlete foto na email: kamil.holy@carc.cz, v rámci monitoringu pro zelináře je bezplatné poradenství a diagnostika škůdců.

Užitečné organismy

- ve vyšších počtech zatím pouze dospělci slunéček, občas pavouci, pestřenky a mšicomaři.

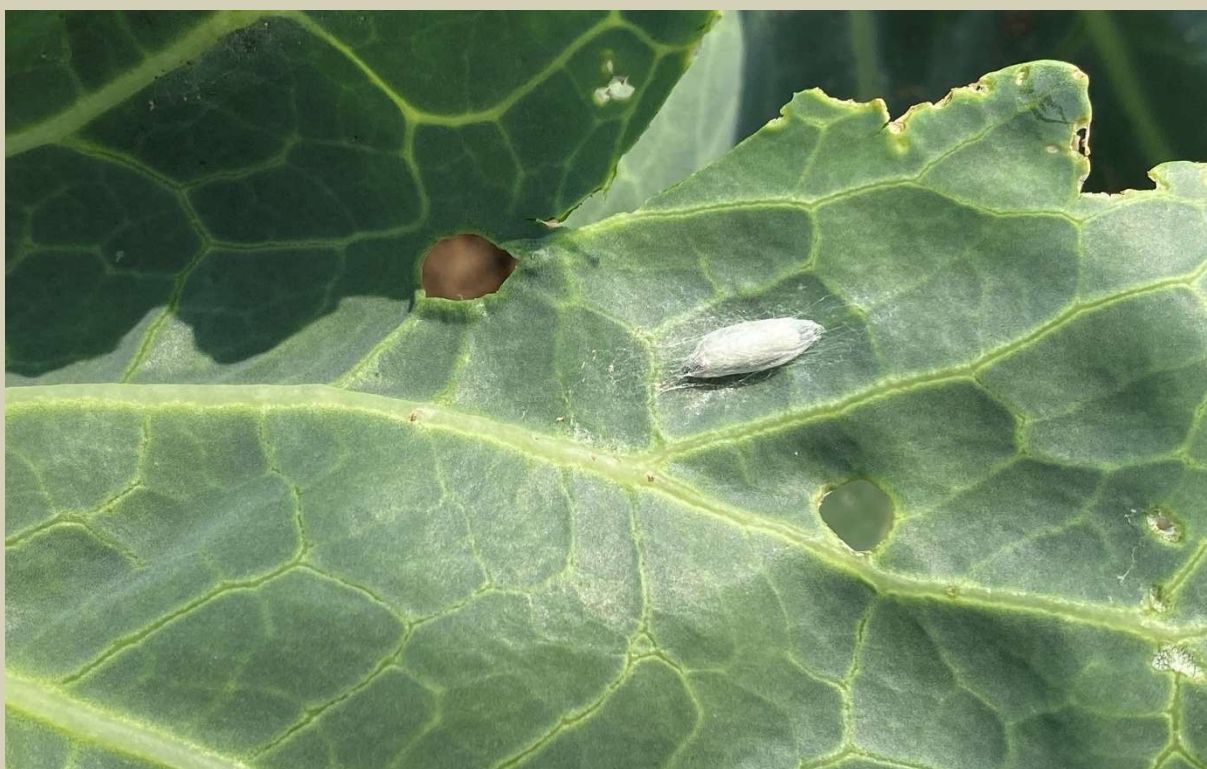
Uvnitř srdéček se ukrývají kolonie mšice zelné i housenky zápředníčka

Kde neprošly intenzivní srážky, zůstaly na listech třásněnky

Osenice polní - v lapácích zatím velmi nízké odchyty

Parazitovaný kokon zářezníčka lumkem r. *Diadegma*

Některé porosty poškodily kroupy

Ostré krupy rozlámaly i feromonové lapáky

